

mig, om denne Artikel vilde blive taget under Overvejelse af Bedkommende, og om den kunde bevirke, at Andre vilde fremsætte deres Erfaringer om denne Sag enten her i Tidskriftet eller meddele mig dem privat, hvad enten de synes at bevise eller modbevise min Anskuelse af Tingen. Kunde jeg have givet Stødet til en Diskussion, var det mig hjært, da der deraf kunde spores Interesse for Sagen.

Om Fedekvæggets Gjødning;

et Forsøg paa at beregne dens Værdi navnlig i Sammenligning med den som faaes af stærkt fodret Mallekvæg.

I det værdifulde Foredrag Etatsraad Tesdorpf, paa Landmandmødet i Nykjøbing, holdt over Kvægfedning forekom, i Henhold til Referatet i Tidskrift for Landøkonomi, 6te Bd., S. 417, følgende Udtalelse:

„Naar vi fradrage de extraordinære Udgifter til Transport, som Fedning af jydste Stude paa Sydfalster medfører, have vi maattet betale 13—14 Rdl. for Gjødningen af en Stud. — Men har nu Gjødningen virkelig i sin Virkning viist at have en saadan Værdi? — Dette kan naturligvis ikke godtgjøres med Tal, men jeg er fuldt forviøst om, at Spørgsmaalet maa besvares bekræftende; thi disse 14 Tdr. Sæd, som aarlig gaa gennem vore Stude, forøge ikke blot Gjødningsmassen meget betydelig, men Fedekreatureernes Gjødning have afgjort*) givet et større, sikrere og regelmæssigere Udbytte baade af Korn og Græs, end der kunde tilvejebringes ved Gjødning af en meget kraftig Mejeribesætning.“

*) Udhævet af Forfatteren i Henhold til en tydelig Erindring om den Vagt, hvormed Ordene faldt under Foredraget.

Det er denne, paa et praktisk Stjøn hvilende Udtalelse, jeg kunde have Lyst til at støtte med nogle simple Sammenstillinger og Tal indsamlede paa Fysiologiens og Remiens Mark, idet jeg tillige benytter nogle af de Tal, Etatsraad Tesdorpf har meddeelt om Resultaterne af sine Arbejder.

Jeg gaar da ud fra den Hovedbetragtning, at et Dyr, der faaer et rent Veligholdelsesfoder, gennem sin Gjødning og Urin maa udstille ligesaa meget Kvælstof og ligesaa mange Salte, som det modtager i Føden; — altsaa lider Gjødningen ikke noget Tab af disse Stoffer, hvoraf dens Værdi hovedsagelig afhænger. Faaer Dyret derimod et Produktionsfoder, giver Produktets Størrelse og Art en brugbar Maalestof for det Tab af plantenærende Stoffer, Gjødningen lider. Da Kvælstoffet er det kostbareste Stof i Gjødningen, og da det i Næringsmidlerne altid ledsages af Fosforsyre, som af en tro Følgesvend, vil jeg i det Følgende holde mig til det alene. Endvidere vil jeg, for at gjøre Opstillingen saa simpel som mulig, holde mig til Kjærnefoderet alene. Det er det, som især giver Gjødningen Kraft, og hvis Anvendelse steer efter saa høist forskjellig Maalestof, medens Straa-, Hø- og Rodvæxter under sædvanlige Forhold stadig gennem Mødningen vende tilbage til Ageren.

I Henhold til Foranstaaende spørges altsaa: Hvormange Pund Kvælstof indeholder det Kjærnefoder, som Etatsraad Tesdorpf i Gjennemsnit har givet en Fedestud ved en Vinters Fedning? — 1016 Pd. Erter og Bvg blandet vil, dersom Erterne udgjøre $\frac{1}{3}$ deraf, indeholde omkring ved 14 pCt. Eggehvide-stoffer eller omtrent . . . 142 Pd. Eggehvide-stoffer 842 Pd. Linkager med 25 pCt.

Eggeh. 210,5 — —

Al Kjernen altsaa 352,5 Pd. Eggehvide-stoffer.

Det Produkt, Dyrene have leveret for dette Foder, har været en Tilvæxt i levende Vægt af 290 Pd. pr. Stk., og der spørges nu: Hvor stort et Tab af Eggehvide-stoffer, Gjødningen derved lider? Ved meget omfangsrige Undersøgelser af Lawes &

Gilbert har det viist sig, at et kjødfuldt Dyr, der opfattes til Fedning, under denne forøger sin Muskelmasse høist ubetydelig, men at Legemet under Fedningen taber Vand og forøger sin Fedtmængde i en overordentlig Grad. For engelsk Fedekvæg er den levende Tilvæxt beregnet at indeholde 73 pCt. Fedtstof og kun 7 pCt. Eggehvideoffer.

Spørget nu, om disse Tal uden Ændring kunne overføres paa danske Forhold, synes den Indvending at ligge nær, at de engelske Stude ved Fedningens Begyndelse ere kjødrigere end de jydskke; men herpaa kan svares med den Modbemærkning, at den ældre jydskke Stud sandsynligvis har sit hele Muskelsystem mere færdig udviklet end den yngre engelske, der maa være tilbøjeligere til at fortsætte Muskeludviklingen samtidig med at den bliver fed. Der foreligger ingen Undersøgelser, som kan afgjøre Spørgsmaalet, og jeg vil derfor holde mig til det af Englænderne fundne Tal uden Ændring.

290 Pd. levende Vægt med 7 pCt. Eggehvidestof giver altsaa 20,3 Pd. Eggehvidestof som Udtryk for det væsentligste Tab, Gjødningen har lidt ved hvad Fedestuden har produceret. Med andre Ord: af Kjørnens Eggehvideoffer er kun ⁵⁴/₂₀ eller 5,7 pCt. gaaet tabt for Gjødningen.

Det næste Spørgsmaal, jeg vilde opstille, er: Hvor stort vilde Tabet have været, dersom det samme Kjørnefoder var fortæret af en god og stærkt fodret Malkeko? Det er jo vist temmelig sjeldent, at der anvendes en Kjørnefodring til Malkekvæg fuldt saa stærk som den Fedestuden faaer, og navnlig kunde der indvendes, at Diefager sjeldent ville finde Anvendelse i saa stor Udstrækning. Men vælges til Sammenligning et af de Køhold, som bedst, hvad Gjødningens Kraft angaaer, kunne konkurrere med Fedestuden, maa der vælges en Købesætning, der fedes samtidig med at den malkes. I en saadan er det vist ingenlunde usædvanligt, at en tidlig kølvende Kø i 200 Vinterdage fortærer 10 Pd. Kjerne daglig eller 2000 Pd., med et lignende Indhold af Kvælstof som det, der findes i Fedestudens Foder. Ved en saadan Fodring vil Køen i Løbet

af en Vinter uden Banftelighed kunne levere 4000 Pbd. Mælk eller i Gjennemfuit 20 Pbd. daglig. Men 4000 Pbd. Mælk med 4 pCt. Oſteſtof vil ſvare til 160 Pbd. af Foderets Æggehvideſtoffer. Er hele Æggehvidemængden i Foderet 354 Pbd., gaær altsaa ³⁵⁴160 eller rigelig 45 pCt. tabt for Gjødningen. Ved en ſparſommere Fodring af gode Køer vilde Tabet for Gjødningen være større.

Sammenlignes nu, for at komme til en omtrentlig Værdi- beſtemmelse af Gjødningen, Kvæltſtofmængden i de her omtalte Stoffe med den i Peruguano, faaes følgende Sammenſtilling: Æggehvideſtofferne og Oſteſtoffets Indhold af Kvæltſtof er regnet til 16 pCt., Peruguanoen til 12 à 13 pCt. Peruguanoens Pris har ſom bekjendt i de ſenere Aar været 7 à 8 Rdl. pr. Centner.

I det anvendte Kraftfoder	Æggehvideſtof	Kvæltſtof	Guano
	Pbd.	Pbd.	Pbd.
1016 Pbd. Kjerne	} indeh. 352,5	56	448
842 — Hørfrokager			
I Studens levende Tilvært =			
290 Pbd. indeholdes . . .	20	3,2	27
I 4000 Pbd. Mælk indeholdes	160	25,6	200

Det er ikke Hensigten med denne Opſtilling at tillægge Kvæltſtoffet i Studegjødning abſolut ſamme Þengeværdi, ſom den det har i Peruguano; men jeg mener dog, at de Erfaringer, vi have med Hensyn til den Virkning, Fedekvægets Gjødning viſer paa Marken, gjør, at vi maa ſige, Kvæltſtoffet i den nærmer ſig, med Hensyn til hurtig og ſikker Virkning, langt mere Guano, end det der findes i almindelig Staldgjødning.

Al Sammenſtillingen fremgaaer, at derſom det Kvæltſtof, der vilde bortgaa gjennem en ſtærk fodret Køes Mælk, men ſom tilbageholdes i Studens Gjødning, turde antages i ſin Virkning at nærme ſig det, der findes i en tilſvarende Mængde Peruguano, da ſvarede det til henved 2 Centner Guano og dækkede altsaa ved ſin Þengeværdi temmelig nøjagtigt det Tab af 14 Rdl., ſom havde fundet Sted paa hver Stud, og al den

Gjødning, en Mallesko vilde have givet for samme Kjørefoder, vilde faaes for intet. Theorien stadfæster altsaa den Anskuelse, Statsraad Tesdorpf har udtalt. Vi have i Fødeningen en fordelagtig Kilde til at frugtbargjøre vor Jord, der fortjener at benyttes med den størst mulige Kraft overalt hvor Forholdene tillade dens fordelagtige Anvendelse,

Aflov pr. Skodborghus sidst i November 1872.

R. Fenger.

E. Sk.

Hos den, der nylig med egne Øjne, paa Stedet selv, har seet med hvilken Energi den her omhandlede Hjelpekilde har været benyttet til at fremkalde en Frugtbarhed, der syntes varig og solid, maatte Esterretningen om de store og uforudselige Tab, som en voldsom Naturombæltning har afstedkommet paa disse samme Steder, fremkalde en levende Deltagelse. Maatte denne Følelse, der sikkert er tilstede hos Mange trindt om i Landet, bidrage til at de Arbejder, der ere nedlagte i Sydfalsters Jord, hurtigere end det ellers vilde ske, kom til at bære Frugt for hele det danske Agerbrug*), da nærer jeg den Forvisning, at det mægtigt vil bidrage til at skjænke den „Skadelidte“, som her nærmest tænkes paa, den Overbevisning, at han dog ikke har arbejdet forgjæves; thi Resultaterne af hans Arbejde ere ikke bortskyllede, men vilde, rettelig anvendte, komme til at bære Frugt trindt om paa Fædrelandets Jord.

R. F.

en af Deltagerne i Turen til Sydfalster.

*) Er det ikke at haabe, at Fødningspørgsmaalet, der ikke blev diskuteret paa Mødet, nu kunde blive diskuteret i Tidsskriftet? Det vilde saaledes sikkert glæde flere end Indsenderen, om de unge la Courer paa Skjærsø, der paa Fødestuet vare Statsraad Tesdorpf's heldige Medbejlere, vilde meddele deres Erfaringer om Ungstuden's Behandling.